

VIIMEINEN VENTTIILI

Edellisen kirjoituksemme Venäjän nykyistä agraarikysymystä koskevasta aiheesta (ks. „Nevskaja Zvezda” lehden 15. numeroa) lopetimme sanoilla:

„Stolypinin ja narodnikkien agraariohjelman reaalin yhtäläisyys on siinä, että molemmat vievät läpi vanhan, keskiaikaisen maanhallinnan perinjuurista murtamista. Ja se on oikein hyvä. Se ei ansaitsekaan muuta kuin tulla murretuksi. Kaikkein taantumuksellisimpia ovat ne kadetit „Retsh” lehdessä ja „Russkije Vedomostissa”, jotka moittivat Stolypinia murtamisesta sen sijaan että todistaisivat vieläkin johdonmukaisemman ja päättäväisemmän murtamisen välttämättömyyttä. Seuraavasta kirjoituksesta näemme, että stolypinilainen murtaminen *ei voi* lopettaa velkaorjuutta ja työllämaksua, mutta narodnikkilainen *voi* sen tehdä.

Toistaiseksi toteamme, että stolypinilaisen murtamisen ainoana täysin reaalisena tuloksena on 30 miljoonan nälänhätä. Eikä sitä vielä tiedä, vaikka stolypinilainen murtaminen opettaisi Venäjän kansalle, *miten on* suoritettava päättäväisempi murtaminen. Sitä se varmasti opettaa. Jahka eletään, niin nähdään, saako opetetuksi” *.

Siis edessämme on nyt kysymys: miksi Stolypinin suorittama keskiaikaisen maanhallinnan murtaminen *ei voi* poistaa velkaorjuutta ja työllämaksua, mutta talonpoikaistrudovikkilainen tai narodnikkilainen murtaminen *voi* sen tehdä?

Ryhtyessämme tarkastamaan tätä kysymystä huomautamme ennen kaikkea, että tästä aiheesta eniten levinneiden mielipiteiden — liberaalien, narodnikkien ja osaksi

* Ks. tätä osaa, ss. 134—135. *Toim.*

revisionistien (P. Maslovin) mielipiteiden — eräänä perusvikana on abstraktinen kysymyksen *asettelu*, todella tapahtumassa olevan, konkreettisen historiallisen „vaihdoksen” unohtaminen. Venäjällä on tapahtumassa se vaihdos, joka Lännen edistyneimmissä maissa on tapahtunut jo kauan sitten: maaorjuudellisen talouden vaihtuminen kapitalistiseen talouteen.

Kysymys on ja voi olla yksinomaan *tämän* vaihdoksen muodoista, ehdoista, nopeudesta ja olosuhteista: kaikki *muut* näkökohdat, joita usein työnnetään etualalle, ovat vain *itsetiedotonta* pyörimistä asian ytimen ympärillä, juuri tämän vaihdoksen ympärillä.

Venäjän nykyisen maanviljelyn vallitsevana maaorjuudellisena muotona on velkaorjuus ja työllämaksu. Verrattain huomattava luontoistalouden säilyminen — sellaisen pienviljelijän olemassaolo, joka hädin tuskin tulee toimeen, isännöi mitättömän pienellä ja huonolla maatilkulla vanhoilla, surkean viheliäisillä tuotantovälineillä ja -menetelmillä, — tämän pienviljelijän taloudellinen riippuvaisuus naapurissa olevan suurtilan omistajasta, joka riistää häntä nimenomaan pienviljelijänä (se on veropäivätyön jatkoa) eikä vain palkkatyöläisenä (se on jo kapitalismin alkua), — siinä ehdot, jotka synnyttävät velkaorjuutta ja työllämaksua tahi oikeammin sanoen: luonnehtivat kumpaakin.

Euroopan-Venäjällä on 30.000 suurinta tilanomistajaa kohden 10.000.000 köyhää talonpoikaistaloutta. Tästä saadaan osapuilleen seuraavanlainen keskimääräiskuva: kunkin yli 2.000 desjatiinaa omistavan tilanherran ympärillä asustaa noin 300 talonpoikaisperhekuntaa, joilla on noin 7 desjatiinaa huonoa ja laihdutettua maata kutakin perhekuntaa kohti; ja maanmuokkausvälineet ovat uskomattoman takapajuiset, alkeelliset (eurooppalaiselta näkökannalta katsottuna, amerikkalaisesta puhumattakaan).

Osa vauraista talonpojista „pääsee ihmisten kirjoille”, s.o. muuttuu pikkuporvaristoksi ja viljelee maata palkkatyöllä. Samanlaiseen työvoimaan turvautuu myös tilanherra, useinkin eilispäivän maaorjuuttajaherra tai tämän poika, tietyllä osalla maastaan ja tiettyjä maataloustöitä varten.

Mutta näiden kapitalististen suhteiden lisäksi, joita työnnetään kaikissa Euroopan-Venäjän varsinaisissa venäläisissä kuvernementeissa taka-alalle, on käytännössä tilanherrain

maan muokkaaminen talonpoikien työvälineillä, s.o. työllä-maksu, entisen veropäivätyön jatkomuoto,— „käytetään” pienviljelijän (nimenomaan *maanviljelijän*, pienisännän) huutavaa puutetta naapuritilanherran „ekonomian” „palveluun”, t.s. on käytännössä *velkaorjuutus*. Niin rahan lainaus työtä vastaan kuin viljankin lainaus, sekä pestautuminen talvella että maan vuokralleento kuin myöskin tien, juotlopaikan, niittyjen, laidunmaan ja metsän antaminen käytettäväksi sekä työkalujen lainaaminen j.n.e. j.n.e.— ovat nykyaikaisen velkaorjuuden loputtoman monipuolisia muotoja.

Asia menee joskus niinkin pitkälle, että talonpoika sitoutuu lannoittamaan herran peltoja oman taloutensa lannoitteilla ja „emäntä” sitoutuu tuomaan munia,— eikä tämä tapahdu kahdeksannelatoista, vaan kahdennellakymmenenellä vuosisadalla jälkeen Kristuksen syntymän!

Arvostaaksemme Stolypinin „reformin” merkityksen tarvitsee vain asettaa selvästi ja täsmällisesti kysymys näistä Venäjän nykyisessä maanviljelyksessä ilmenevistä keski-aikaisuuden ja maaorjuuden jätteistä. Tuo „reformi” on tietysti antanut tuhoutuvalle maaorjuudelle lykkäystä, aivan samoin kuin surullisen kuuluisa, liberaalien ja narodnikkien ylistämä niin sanottu „talonpoikaisreformi” (mutta todellisuudessa *tilanherrain* reformi) vuonna 1861 antoi *lykkäystä* veropäivätyölle säilyttäen sen toisenlaisessa kuoressa aina vuoteen 1905 saakka.

„Lykkäys”, jonka Stolypin antoi vanhalle järjestelmälle ja vanhalle maaorjuudelliselle maanviljelykselle, ilmenee siinä, että avattiin vielä yksi ja sitä paitsi *viimeinen* venttiili, joka voitiin avata pakkoluovuttamatta koko tilanherrain maanomistusta. Venttiili avattiin ja päästettiin ulos hiukan höyryä — siten, että osa aivan köyhtyneitä talonpoikia „siirsi” osuusmaapalstansa henkilökohtaiseksi omaisuudekseen ja myi ne muuttuen osuuspalstan omistavista proletaareista pelkiksi proletaareiksi — ja edelleen siten, että osa vauraista talonpojista, siirrettyään osuusmaapalstansa omistukseensa ja toisinaan sijoituttuaan lohkotiloille, järjesti vieläkin vankemman kapitalistisen talouden kuin aikaisemmin.

Ja vihdoin venttiili avattiin ja höyryä päästettiin ulos siten, että muutamain paikoin lakkautettiin erikoisen

sietämätön sekasarkaisuus ja helpotettiin kapitalismin vallitessa välttämätöntä talonpoikien maiden mobilisointia.

Entä onko tällä lykkäyksellä vähennetty vai lisätty ristiiriitojen kokonaismäärää maaseudulla? onko vähennetty vai lisätty maaorjuudellisten suurtilojen harjoittamaa sortoa? onko vähennetty vai lisätty „höyryn” kokonaismäärää? Näihin kysymyksiin ei voida vastata muuten kuin jälkimmäisessä mielessä.

Kolmenkymmenen miljoonan nälänhätä on todistanut käytännössä, että nykyään on mahdollinen vain tämä jälkimmäinen vastaus. Se on pienisäntien nälänhätää. Se on *yhäti saman* vanhan velkaorjuudessa olevan, rutiköyhän ja maaorjuudellisten suurtilojen kuristaman talonpoikaistalouden kriisin tarjoama kuva. Euroopassa, missä ovat vallitsevina suuret, *ei*-maaorjuudelliset maatilat, kapitalistiset suurtilat, ei sellaista nälänhätää ole eikä voi olla.

Talonpoikaismassa, lukuunottamatta maasta täysin vapautuneita proletaareja (jotka ovat „siirtäneet” maan omistukseensa myydäkseen sen) ja mitättömän pientä vauraiden talonpoikain vähemmistöä, on jäänyt entiseen ja entistä huonompaankin asemaan. Mikään maan siirtäminen henkilökohtaiseksi omaisuudeksi, mitkään toimenpiteet sekasarkaisuutta vastaan eivät voi tehdä rutiköyhien, huonolla, laihuneella maalla työskentelevien, vain esi-isien aikuisia, peräti kuluneita työkaluja ja nälkiintyneitä työjuhtia ja nautakarjaa omaavien talonpoikain joukkoa vähänkään kulttuuriseksi, edes jossain määrin isänniksi.

Tilanherran (Markovin tai Purishkevitchin tyyppisen tilanherran) ympärillä, jolla on 2.000 desj. maata, seitsendesjatiinaisten, pienoisten maatilkkujen omistajat jäävät kiertämättä velkaorjuuteen ja rutiköyhiksi, vaikka heidät asutettaisiin miten tahansa ja vaikka heidät kuinka vapautettaisiin yhteisöstä, vaikka heille kuinka „siirrettäisiin” heidän viheliäiset maatilkkunsa henkilökohtaiseksi omaisuudeksi.

Stolypinin reformi *ei voi* poistaa talonpoikaisjoukkojen velkaorjuutusta ja työllämaksua enempiä kuin nälänhätääkään. Stolypinin reformin „menestymiseksi”, t.s. yleiseurooppalaista tyyppiä olevan vakiintuneen porvarillisen järjestelmän luomiseksi meidän maaseudullamme tarvitaan monia vuosikymmeniä samanlaista ajoittaista nälänhätää, jotta nykyisten talouksien perusjoukko kuolisi tuskallisesti

sukupuuttoon. Mutta nyt, Stolypinin „reformin” kuusivuotisen kokeilun jälkeen ja „maansa itselleen siirtäneiden” luvun kuusivuotisen „loistavan” kasvun y.m. jälkeen, on ilmeisen selvää, että tämä reformi ei ole torjunut kriisiä eikä voi sitä torjua.

Sekä nykyhetkellä että Venäjän lähitulevaisuudessa pysyy aivan kiistattomana se, että edessämme on useiden jätteiden kannalta maaorjuudellisen talouden vanha kriisi, kurjistuneen, Markov- ja Purishkevitsch-tyyppisten suurtilojen orjuuttaman pienviljelyksen vanha kriisi.

Ja tämä kriisi, jonka 30 miljoonan nälänhätä on niin havainnollisesti dokumentoinut, on edessämme siitä huolimatta, vaikka Stolypin avasi sen viimeisen venttiilin, joka Markoveilla ja Purishkevitsheilla on ylipäänsä enää olemassa. Maan ja vallan säilyttämiseksi Purishkevitschien hallussa he (ja Yhdistyneen aateliston neuvosto heidän kanssaan) eivät ole keksineet * mitään muuta eikä enää voidakaan keksiä mitään muuta kuin että nuo samaiset Purishkevitschit harjoittavat porvarillista politiikkaa.

Siinä juuri onkin Venäjän nykyisen maaseudun ristiriitojen summa: vanhat maaorjuuttajat harjoittavat porvarillista agrariipolitiikkaa heidän maittensa ja heidän valtansa säilyessä täydellisesti. Agrarialalla se on myös „askel muuttumisessa porvarilliseksi monarkiaksi” **.

Tämän askeleen uutta kohti on ottanut kaikkivaltiutensa, maansa, olemuksensa ja olosuhteensa säilyttänyt vanha järjestelmä. Se on viimeinen askel, jonka vanha voi enää ottaa. Se on viimeinen venttiili. Muita venttiilejä ei porvarillisessa maassa komentavilla Purishkevitsheilla enää ole käytettävissään eikä voikaan olla.

Ja juuri sen vuoksi, että tuon askeleen uutta kohti on ottanut kaikkivaltiutensa säilyttänyt vanha järjestelmä, tuo askel ei ole voinut johtaa eikä johda mihinkään pysyvään. Päinvastoin se johtaa — kaikki nykyisen ajankohdan oireet osoittavat sen meille selvästi — vanhan kriisin kehkeytymiseen Venäjän kapitalistisen kehityksen toisenlaisella, korkeammalla asteella.

* On itsestään selvää, että sanassa „keksiä” on ymmärrettävä olevan „hitunen suola”: komentavan luokan „keksinnön” rajoitti ja määräsi Venäjän ja koko maailman kapitalistisen kehityksen koko kulku. Luokkien keskinäisyyden ollessa kapitalistisesti kehittyvällä Venäjällä juuri tällainen ei Yhdistyneen aateliston neuvosto voinut menettää toisin, koska se halusi säilyttää valtansa.

** Ks. Teokset, 15. osa, s. 343. *Toim.*

Vanha kriisi kehkeytyy uudella tavalla, uudessa tilanteessa, luokkien välisten suhteiden tultua paljon selvemmiksi, mutta se kehkeytyy, ja sen yhteiskunnallistaloudellinen (eikä vain taloudellinen) olemus jää itse asiassa entiselleen.

Mitättömän vähäinen määrä hyviä, talonpoikaisporvaristolle kuuluvia lohkotilatalouksia — osuuspalstaan sidottujen proletaarien lukumäärän pienetessä, — Purishkevitshien kaikkivaltiuden säilyessä, — velkaorjuuteen joutuneiden, rutiköyhien ja nälkään kuolevien keskitalonpoikien joukon ollessa valtavan suuren, — osuuspalstaan sitomattomien proletaarien luvun lisääntyessä, — sellaisen kuvan tarjoaa Venäjän maaseutu nykyään.

Tarvitseeko vielä todistella, että Stolypinin agraari-ohjelma ei voi hävittää velkaorjuutta ja työllämaksua, mutta narodnikkilainen (tämän sanan historiallisessa luokkamerkityksessä) voi sen tehdä? Voiko maaseudun nykyinen tila olla pitämättä yllä sellaisia ajatuksia, että hyvät lohkotilataloudet, maiden mobilisoinnin ollessa täysin vapaata, tekisivät varmasti heti lopun kaikesta keskiaikaisesta nälänhädästä, kaikkinaisesta velkaorjuudesta ja kaikenlaisesta työllämaksusta, jos näitä talouksia pystytettäisiin talonpoikain vapaan valinnan mukaan kaikille niille seitsemällekymmenelle miljoonalle desjatiinalle tilanherrain maata, jotka toistaiseksi ovat „maanjärjestelyn” ulkopuolella? Ja eiköhän historian iva vielä pakota meitä sanomaan, että Stolypinin maanmittarit olivat „trudovikkilaiselle” Venäjälle hyvään tarpeeseen?

„*Neuskaja Zvezda*” № 20,
elokuun 5 pnä 1912
Allekirjoitus: R. S.

Julkaistaan „*Neuskaja Zvezda*” lehden
tekstin mukaan